

Täysistunto

Keskiviikko 25.5.2022 klo 14.00—16.04

7. Lakialoite laiksi sairausvakuutuslain 9 luvun 10 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 10/2022 vp Sanni Grahn-Laasonen kok ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden lautakuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.56 **Sanni Grahn-Laasonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä lakialoitteella on mahdollista tehdä politiikkaan osallistumisesta pikkuisen perheystävällisempää, eli teen lakialoitteen, joka lisää tasa-arvoa ja korjaa myöskin alueuudistukseen jääneen epäkohdan. Esittelen näin ollen lakialoitteeni laiksi sairausvakuutuslain 9 luvun 10 §:n muuttamisesta.

Lakialoitteessa ehdotetaan sairausvakuutuslain muuttamista siten, että vanhempainpäivärahan saamisen esteeksi muodostuvaksi ansiotyöksi ei katsottaisi vanhemman toimimista hyvinvointialueen luottamushenkilönä kunnallisia luottamushenkilöitä vastaavalla tavalla. Tämä ehdotettava muutos on ajateltu tulevan voimaan samanaikaisesti hallituksen perhevapaauudistuksen kanssa eli 1.8.

Perustelut lakimuutokselle: Voimassa olevan sairausvakuutuslain 10 §:ssä säädetään vanhempainpäivärahan esteistä. Vanhempainpäivärahaan ei ole oikeutta siltä ajalta, kun valtuutettu on ansiotyössä. Poikkeuksen muodostavat kuitenkin kuntalain mukaisia luottamushenkilöitä koskevat pykälät, eli on tehty muutos, jossa kunnallisena luottamushenkilönä toimiessaan sitä ei tulkita ansiotyöksi. Yhteiskunnassamme demokraattiseen päätöksentekoon osallistumisen tulee olla mahdollista ihan kaikille ja sen tulee olla yhdistettävissä laajasti erilaisiin elämäntilanteisiin, myös vanhemmuuteen. Siksi tämä poikkeus on perusteltu.

Sote- ja maakuntauudistuksen myötä Suomeen on kunnallis- ja valtionhallinnon väliin päätetty perustaa, tunnetusti, uusi hyvinvointialue eli uusi hallinnon taso. Alueilla toimivat luottamushenkilöt vertautuvat monessa käytännön työn luonteeseen liittyvässä asiassa kunnallisiin luottamushenkilöihin. Hyvinvointialueen luottamushenkilönä toimimista ei kuitenkaan ole kunnallisena luottamushenkilönä toimimista vastaavalla tavalla rajattu sairausvakuutuslain 10 §:ssä ansiotyöksi katsomisen ja siten vanhempainpäivärahan saamisen esteen ulkopuolelle. Kunnallisten ja hyvinvointialueiden luottamushenkilöiden erilai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2022 vp

selle kohtelulle vanhempainpäivärahan saamisen esteiden määräytymisen suhteen ei ole asiallisia perusteita, ja siksi asia on syytä korjata lainsäädännössä. Luulen, että tämä on unohdus, eli sitä ei ole tuotu lainsäädäntöön korjauksena, kun tämä uudistus on muilta osin niin suuri, että varmasti epäkohtia siellä riittää. Ja tämä uudistus tai pieni lakimuutos, jota esitän, koskee varmasti hyvin rajattua joukkoa, mutta olen saanut tästä muutamiaakin yhteydenottoja, että tähän on kiinnitetty huomiota.

Aloitteessa esitetään, että sairausvakuutuslain 10 §:n 1 momentti muutetaan siten, että vanhempainpäivärahan saamisen esteeksi muodostuvaksi ansiotyöksi ei jatkossa katsottaisi vanhemman toimimista hyvinvointialueen luottamushenkilönä. Poikkeukseen sisällytettäisiin kunnallisia luottamushenkilöitä vastaava raja, eli poikkeus ei koskisi päätoimisia ja osa-aikaisia luottamushenkilöitä.

Aloitteessa ehdotettavan muutoksen kohteena oleva sairausvakuutuslain 10 § on aloitteen tekohetkellä tilassa, jossa se on saamassa Marinin hallituksen perhevapaa-uudistuksen johdosta uuden sanamuodon. Tätä koskeva muutoslaki 28/2022 on vahvistettu 14.1., ja se on tulossa voimaan 1. elokuuta 2022. Näin ollen luonteva hetki tässä aloitteessa ehdotettavalle muutokselle olisi siis silloin siinä samassa yhteydessä, 1.8.

Tähän pieneen lakialoitteeseen olen saanut mukaan useita allekirjoittajia ja haluan kiittää kaikkia mukana olevia yli puoluerajojen. Eli uskon, että asia sinänsä on yhteinen: haluamme kaikki, että osallistuminen demokraattiseen päätöksentekoon on mahdollista jokaiselle, ja poistamme kaikki ne esteet, mitä tiellä on, jotta saamme myös pienten lasten vanhempien äänen kuulumaan tärkeässä päätöksenteossa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

16.00 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Vanhempainpäivärahaan ei sairausvakuutuslain mukaan ole oikeutta siltä ajalta, kun vakuutettu on ansiotyössä. Kuntalaissa tarkoitettuna luottamushenkilönä toimimista ei kuitenkaan sairausvakuutuslain perusteella lasketa ansiotyössä olemiseksi. Vastaava säännös ehdotetaan tässä lakialoitteessa koskemaan myös hyvinvointialueen luottamushenkilöitä, jotka rinnastuvat kunnallisiin luottamushenkilöihin.

Edustaja Grahn-Laasosen lakialoite edustaa sellaista poikkeuksellista näkemyksellisyyttä, että sitä on hyvin helppo kannattaa, ja totean, että erilainen kohtelu ei ole perusteltua ja tämä lainmuutos pitäisi toteuttaa viivytyksettä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.